

Zlatko DUKIĆ, novinar i publicista

Lica govore ćuteći

Riječ na otvaranju izložbe fotografija Foto-grupe "Divac" iz Prnjavora u galeriji Foto-kino kluba Tuzla, u Tuzli, u utorak, 5. 6. 2018. god. u 19 sati

S vremena na vrijeme, a nešto ne baš često ove godine, Foto-kino klub Tuzla odluči da nas počasti izložbom, čime nas redovno ugodno iznenadi. Obično to ide sa tematskim izložbama, kada nam se priušti zadovoljstvo upoznavanja s radom i rezultatima onih koje opsjedaju neke od tema i čiji kreativni damar ne uspije odoljeti izazovu da se to i umjetnički ovjeri i formatira. Sve ovo važi i za izložbu, koju večeras otvaramo. Po mnogo čemu je ona posebna i specifična: po tome što su autori ovih radova mladi ljudi; po tome što je riječ o foto-sekciji Gimnazije u Prnjavoru, koju, uz jedan izuzetak, čine isključivo djevojke; po tome što je, u slučaju večerašnje prezentacije, dominantan motiv ljudsko lice; po tome što se ovi radovi baziraju na zavidnom nivou tehničke, kompozicijske i umjetničke vještine, po tome...

Da dalje ne nabrajam.

Ono što, međutim, mora da se kaže, a što spada u rubriku onog prijatnog iznenađenja, odnosi se na podatak da je ovo jedna od rijetkih školskih sekcija, koja ne samo da je registrovana u Asocijaciji za umejtničku fotografiju BiH, već je odlučila da prevaziđe skromne okvire samo školske sekcije – i o radu, i o članstvu, i o znanju i vještini kad se radi. Osam godina rada sekcije, uspjesi na domaćem i međunarodnom planu, brojne nagrade – to nije ni slučajno, ni bez razloga. Onaj ko u to ne vjeruje, neka malo pažljivije pogleda fotografije na ovoj izložbi. Čak i ako je površan ili tek usputni ljubitelj i poznavalac umjetničke fotografije, teško će mu promaći osobenost ovih radova – dominacija opsesijom, zvanom ljudsko lice. Tačnije i preciznije: lice mlade žene. Pada u oči da je to vješto, tehnički na putu ka perfekciji, urađen izbor motiva, ali i ubjedljiv miks vispreno odabranih crta lica, koje rječito govore o prelasku iz stadija dječijeg, jer ima tu i dječijih osobina, u stadij zrele žene, koja će prije toga biti djevojka.

Očigledno je da su mladi članovi "Divasa", tačnije autorice, etapno, korak po korak išle u savladavanju vještine i u ovladavanju umijećem. Da nije tako, ne bismo bili u prilici da govorimo o tome da su, u većini slučajeva, savladana neka od osnovnih pravila umjetničke fotografije, a posebno to da suština i uslov majstorstva nije ni u foto-aparatu, niti u ostalim tehničkim pomagalima, nego u glavi, u emocijama, u mislima, u intuiciji, u osjećaju za lijepo, vrijedno, važno i u vlastitim, subjektivnim instrumentima za dokučivanjem tih vrijednosti...

Kad se to tako nakalemi, onda je najmanje potrebno očekivati – i, evo, dočekati – da je tematska opsjednutost ljudskim, tačnije djevojačkim licem, posve opravdana i posve legitimna manifestacija stvaralačkog poriva i umjetničkog nadahnuća.

Vrlo jednostavan je dogovor na pitanje zašto je to tako. Zato što je čovjek jedini stvor u kompletnoj flori i fauni koji ima lice. Životinje imaju kljun, surlu i najčešće njušku. Biljke, jadne, ni to. (Doduše, kad hoćemo da se na nekome iskalimo, mi mu lice uporedimo s njuškom, znajući i želeći da to ne zazvuči kao kompliment.)

Ljudsko lice je dio osobenosti svakog od nas. Ta osobenost uvijek, u svim prilikama i na svakom mjestu, redovno – govori, kazuje nešto, zrači nečim. Ljudsko lice je onaj dio svakog od nas koji govori i onda kada ćuti, koji emituje znakove, šalje poruke, prosto frca riječima – i onda kada riječi izostanu, kada ih nema, kada je ćutanje najrječitiji govor.

Ovo sam morao kazati zato što mi se neodoljivo nametnulo, kad sam razgledao fotografije s ove izložbe, kad sam pročitao katalog i još neke podatke o autoricama ovih fotografija. U njima postoji jedna zajednička nit – posvećenost kompoziciji, skladu crta lica i fokusiranju na pogled, na oči. U svim slučajevima, oči su – što je klasično pravilo – ogledalo duše. Ali, ovdje se ide i korak dalje u gotovo svim radovima (neću nijednu autoricu da istaknem, niti neki rad na naglasim): lica imaju funkciju displeja, velikog ekrana koji reflektuje ne samo dušu, već i raspoloženja, stanja, osjećaje, poziciju i status lika koji je kamera ovjekovječila.

Kad se svemu ovome doda iskonska ljepota ženskog lica, nepatvorena, neretuširana, izvorna i autentična, jer samo takva ljepota plijeni i ostavlja utisak, onda se o večerašnjoj izložbi radova mlađanih autorica iz Prnjavora može govoriti kao o nekoj vrsti presedana. Možda ne i čuda, jer čuda su uglavnom rijetka kad se radi o mladom, talentovanom, vrijednom i upornom svijetu. Ali, da je riječ o presedanu, koji je vrlo lako dokumentovati činjenicama zvanim konkretne fotografije, konkretan rad – više je nego jasno.

Uz to što nam je pružena prilika da doživimo ovu ljepotu, ovaj uspjeh, imamo i zadovoljstvo da se ponadamo kako bi korisno i vrlo poželjno bilo da ovo iskustvo i primjer "Divasa" iz Prnjavora infektivno djeluje i na druge sredine – uključujući i tuzlansku – i da u što većem broju njih pobudi interes mladih za umjetničku fotografiju. Dakle, da odigra ulogu budilnika talenta, umijeća i vještine, koji mora da čuče u mladom čovjeku, to je životno pravilo, izuzeci ne postoje.

Postoje – ili ne postoje – samo oni koji imaju priliku, želju i mogućnost da to pokažu. I ništa više, ni manje od toga.

Što mi još većim čine zadovoljstvo i radost zbog prilike da proglašim otvorenom tuzlansku izložbu radova Foto-grupe "Divas" iz Prnjavora.

Tuzla, 5. 6. 2018.